

معاون وزیر جهاد کشاورزی: ماهیان خاویاری در ۲۰ استان تکثیر می شود

رئیس سازمان شیلات ایران از تکثیر و پرورش انواع ماهیان خاویاری برای حفظ ذخایر ژنتیک در ۲۰ استان خبر داد و گفت: اکنون ۱۱۶ مزرعه پرورش ماهیان خاویاری در کشور فعال است که بزرگترین آن در منطقه ساری قرار دارد.

به گزارش اگرو فود نیوز؛ «حسن صالحی» افزود: پس از فروپاشی شوروی سابق، گونه های ارزشمند ماهیان خاویاری دریای خزر دچار آسیب جدی شدند که ما از سال ۱۳۷۸ حفظ این ذخایر را در دستور کار خود قرار دادیم.

وی اضافه کرد: به طوری که این گونه از آبزیان به دلیل تنوع آب و هوایی کشور اکنون در ۲۰ استان شمالی، جنوبی، غربی و شرقی همانند بندرعباس، دزفول و حتی قم قابل تکثیر و پرورش هستند و مشکلی در این خصوص وجود ندارد.

وی از ایجاد بازار خاویاری در منطقه ساری که بزرگترین مزرعه پرورش ماهیان خاویاری جهان به شمار می رود، خبر داد و اظهار داشت: برای ایجاد این مزرعه پرورشی تاکنون ۷۰ میلیارد تومان

آورده بخش خصوصی و ۳۰ میلیارد تومان تسهیلات دولتی تخصیص یافته است و ۸۰ متخصص در سطح دکتری در این بخش فعالیت دارند. صالحی تصریح کرد: اکنون برنامه تکثیر و تولید ماهیان خاویاری را با روش های پرورش ماهی در قفس در دریا در دستور کار داریم که اجرای آزمایشی آن آغاز شده و می تواند در فرآیند تولید و کیفیت آن تاثیر بسزایی داشته باشد.

معاون وزیر جهادکشاورزی تولید ماهیان خاویاری پرورشی را امسال پنج تن پیش بینی کرد که تاکنون چهار تن از این محصولات تولید و به بازارهای داخلی و خارجی عرضه شده است.

وی وضعیت تولید گوشت ماهیان خاویاری را مناسب دانست و گفت: ۲ سال پیش در بندرعباس گونه ارزشمند فیل ماهی خاویاری در چرخه تولید قرار گرفت که به دلیل شرایط آب و هوایی در همین مدت زمان وزن این ماهی ها به ۱۲ کیلوگرم رسید.

صالحی افزود: اکنون مراکز فرآوری خاویار ایران دارای کد اتحادیه اروپا هستند؛ بیشتر این واحدهای فرآوری در استان های شمالی کشور مستقرند که با گسترش این واحدها در سراسر کشور شرایط فراوری و بسته بندی در استان های دیگر نیز تسهیل خواهد یافت.

وی کیفیت خاویار ماهیان پرورشی را کمتر از خاویار دریایی ندانست و اظهارداشت: کیفیت خاویار به گذراندن مراحل پایانی عمر ماهیان خاویاری در هوا و آب سرد مربوط می شود به شکلی که برداشت ماهیان خاویاری در اواخر سال به ویژه بهمن ماه از کیفیت بهتری نسبت به ماه های دیگر سال برخوردار است.

رئیس سازمان شیلات ایران خاویار ایرانی را از لحاظ کیفیت، طعم و شکل نسبت به دیگر کشورهای حاشیه دریای خزر در جهان مطلوب تر دانست و ادامه داد: به همین منظور دولت دوازدهم توانست نشان تجاری (برند) خاویار ایران را در سازمان جهانی مالکیت فکری به ثبت برساند.

وی به عرضه تخم ماهی سالمون و قزل آلا نیز اشاره کرد و گفت: تخم ماهی نارنجی رنگ سالمون و قزل آلا نیز در حال عرضه به بازار است که نسبت به خاویار ماهیان خاویاری از قیمت های پایین تری برخوردار است.

طبق آمارها در سالهای ۹۵ و ۹۶ به ترتیب نزدیک دو تُن و سه تن خاویار پرورشی در کشور تولید شد که بخش عمده آن به بازارهای صادراتی ارسال شده است،

برای سال ۹۷ نیز پنج تن تولید خاویار پرورشی برآورده شده و پیش بینی ها نشان می دهد خاویار استحصالی ایران از محل پرورش ماهیان خاویاری تا پایان برنامه ششم توسعه به ۱۰ تن برسد.

پنج گونه از ماهیان خاویاری ممتاز جهان همچون فیل ماهی (بلوگا)، تاس ماهی ایرانی (قره برون ایرانی)، تاس ماهی روسی (چالباش روس)، شپ و اوزون برون (دراکول) در دریای خزر زندگی می کنند که اکنون در فهرست گونه های در معرض خطر انقراض قرار دارند.

آمار سال ۲۰۱۰ نشان می دهد، مجموع صید و برداشت مجاز ماهیان خاویاری پنج کشور حوزه دریای خزر ۹۸۹ تن ماهی خاویاری نر و ماده و حدود ۸۶ تن سهمیه صادرات خاویار از کل دریای خزر بوده که سهم مجاز ایران در صید تجاری ماهیان خاویاری ۴۰۳ تن ماهی نر و ماده (۴۱ درصد) و ۳۹ تن صادرات خاویار (۴۵ درصد) بوده است.

در همین مدت، روسیه از صید ماهیان خاویاری ۲۶۸ تن و صادرات خاویار ۲۳ تن و جمهوری آذربایجان نیز در صید ماهیان خاویاری ۸۴ تن و صادرات خاویار ۶ تن سهم داشت.

ایران در سالهای ۱۳۷۶، یک هزار و ۳۰۰ تن، ۱۳۸۷ حدود ۱۷۸ تن، ۱۳۸۸ حدود ۱۳۱ تن، ۱۳۸۹ حدود ۹۳ تن و ۱۳۹۰ حدود ۸۰ تن برداشت ماهیان خاویاری از حوزه خزر داشته است.

در یک دهه اخیر ذخایر ماهیان خاویاری دریای خزر که ذخیره مشترک بین پنج کشور حاشیه خزر از جمله روسیه، قزاقستان، ترکمنستان، جمهوری آذربایجان و جمهوری اسلامی ایران است، به دلایلی همچون صیدهای بی رویه و غیرمجاز، سن بالای بلوغ این گونه ها از حجم سه هزار تن به کمتر از ۵۰۰ تن رسید که زنگ خطر را برای کشورهای ساحلی دریای خزر به صدا درآورد.

ماهیان خاویاری تحت عنوان استروژن از خانواده تاسماهیانی هستند که پیشینه آنها به چند ۱۰۰ میلیون سال و عصر ژوراسیک برمیگردد که ۲۷ رقم گونه های ماهیان خاویاری در دنیا موجود است که از این تعداد پنج گونه منحصر به فرد آن در دریای خزر زندگی می کنند؛ دریایی که به تنهایی ۹۳ درصد ذخایر ماهیان خاویاری جهان را در خود جای داده است.

ارزش ماهیان خاویاری نه برای استفاده از گوشت بلکه برای تخم خاویار طلایی، سرخ و سیاه است که در شمار اشرف ترین صبحانه های جهان قرار دارد که در این میان خاویار سیاه (مروارید سیاه) با ارزش ترین آنهاست.

بر اساس توافق سران پنج کشور حاشیه دریای خزر در اجلاس کمیسیون مشترک منابع زنده دریای خزر در باکو مقرر شد از سال ۲۰۱۰ میلادی به مدت پنج سال صید تجاری ماهیان خاویاری برای بازسازی ذخایر دریایی ممنوع شود که این مهم در ابتدای سال ۲۰۱۲ عملیاتی شد و این کشورها موافقت کردند با اجرای طرح های مختلف منابع زنده این دریا را تحت حفاظت و بازسازی قرار دهند.

در سال ۲۰۱۵ میلادی طبق تصمیم کمیسیون حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع زنده دریای خزر، ممنوعیت صید تجاری ماهیان خاویاری به مدت پنج سال دیگر تا سال ۲۰۲۰ تمدید شد تا ذخایر این گونه ماهیان احیا و بازسازی شود.

کماکان ممنوعیت برداشت تجاری ماهیان خاویاری در دریای خزر برقرار است و کشورهای حاشیه دریای خزر ملزم به رعایت این توافقنامه هستند و تنها کشورهای دارای مراکز تکثیر می توانند سالیانه برای فعالیت های تحقیقاتی و تکثیر و بازسازی ذخایر مقدار کمی برداشت و رهاسازی داشته باشند.